

О.І. Касяненко, к.вет.н., доцент, Сумський НАУ
М.М. Собина, аспірант, Сумський НАУ

РЕГІОНАЛЬНЕ РОЗТАШУВАННЯ ТА ПОТУЖНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПЕРЕПЕЛИНИХ ПТАХОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

В статті представленні дані щодо регіонального розташування підприємств, що займаються виробництвом та переробкою м'яса перепелів в Україні та їх кількості в межах однієї адміністративної одиниці (області). Надані дані щодо порівняльної характеристика показників якості курячих і перепелиних яєць.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сучасному етапі реформ в аграрному секторі України птахівництво розв'язує завдання, пов'язане із задоволенням потреб населення у таких високоцінних продуктах харчування, як яйця та м'ясо. І тут важливого значення набуває розширення асортименту птахівничої продукції, передусім, за рахунок продукції перепелівництва.

Зв'язок проблеми із важливими науковими чи практичними завданнями. Перепоною на шляху розвитку даної галузі є відсутність великих птахогосподарств, недостатня кількість ринків збиту продукції та низька поінформованість населення щодо переваг продуктів перепелівництва.

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. У багатьох країнах світу перепелівництво є однією з розвинутих галузей птахівництва. Розведенням цих птахів займаються у Японії, Франції, Італії, Англії, Америці, Польщі, Угорщині, Чехії, компанії яких вирощують понад 20 млн. голів перепелів щороку. [1, 7]

Яйця та м'ясо перепелів мають добрі смакові якості та високу поживну цінність. Перепелині яйця — унікальний біологічний продукт, який використовується в дитячому і дієтичному харчуванні, а також в косметології [3, 6]. На базі клініки дитячих хвороб Московського медичного інститу-

ту перепелині яйця випробовували у комплексі з лікарськими препаратами для лікування хворих на бронхіальну астму, хронічну пневмонію, туберкульоз. Спостерігалось покращення апетиту, нормалізація рівня гемоглобіну та еритроцитів у крові.

Яйця включали у дієту дітей, які потрапили під вплив радіації після аварії на Чорнобильській АЕС. Через певний час у них поліпшився загальний стан, зріс рівень гемоглобіну, зникли головні болі та втома. Біохімічний аналіз крові не виявив відхилень її складу від норми [10].

Підвищений вміст вітамінів, мінеральних речовин, незамінних амінокислот сприяє їх накопиченню в організмі та зміцнення імунітету. Високий вміст вітамінів групи В сприяє роботі нервової системи. Високий вміст фосфору, калію та заліза поліпшує пам'ять. У перепелиних яйцях, на відміну від курячих, немає холестерину, що особливо важливо для людей похилого віку. У порівнянні з курячим, в одному грамі перепелиного яйця міститься більше **вітамінів: А** — у 2,5 рази, **В1** — у 2,8 разів, **В2** — у 2,2 разів тощо. У п'ятьох перепелиних яйцях, що по масі дорівнює одному курячому, у 5 разів вищий рівень **фосфору** і **калію**, у 4,5 рази — **заліза**. Значно більше в яйцях перепілок **міді, кобальту, магнію, амінокислот: тирозину, треоніну, лізину, гліцину і гістидину** (табл. 1.).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика курячих і перепелиних яєць

Показники якості	Курячі яйця	Перепелині яйця
мінеральні речовини, мг:		
кальцій	52	76
фосфор	185	21
калій	124	620
залізо	88	404
мідь	9,6	17
кобальт	3,8	6,6
амінокислоти, г:		
лізин	0,75	1,05
цистин	0,28	0,4
метіонін	0,38	0,72
аспарагінова кислота	0,79	1,16
глутамінова кислота	1,44	1,72
триптофан	0,22	0,24

Тирозин відіграє значну роль в обміні речовин і сприяє формуванню **пігменту**, що дає здоровий колір шкірі. Присутній в перепелиних яйцях

білок овомукоїд здатний придушувати алергійні реакції, тому яйця перепелів бажано вживати для лікування і профілактики **алергії**. Перепелині яй-

ця також відрізняються підвищеним вмістом лізоциму, який нормалізує мікрофлору кишковика. Поряд з цим, лізоцим перешкоджає розвитку в яйцях небажаної мікрофлори, тому яйця перепелів тривалий час зберігають свою свіжість в кімнатних умовах і споживаються в сирому вигляді, що дуже важливо для збереження в них багатьох поживних речовин, які руйнуються при термічній обробці продукту [2, 8].

Метою наших досліджень є дослідження регіонального розташування підприємств, що займаються виробництвом та переробкою м'яса перепелів в Україні та їх кількості в межах однієї адміністративної одиниці (області).

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналітична частина роботи включає літературний огляд, збір інформаційних та статистичних матеріалів офіційної звітності, опублікованих у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ АНАЛІЗ

В нашій країні перепелівництво є досить молодого галузю птахівництва. В Україні перші спроби розведення перепелів почалися в середині 60-х. років ХХ століття. На даний час відсутні великі птахогосподарства, які б спеціалізувались на виробництві продукції перепелівництва. Однак лідерами по інтенсивності розвитку цієї галузі є: Київська, Одеська, Дніпропетровська, Рівненська, Луганська, Донецька області Укра-

їни, а також АР Крим.

Нажаль, Сумська область не може конкурувати з таким лідером як Київщина. Здебільшого, в м. Суми та в області присутня значна кількість дрібних господарств, таких як: ПП «Попов», ПП «Марянкін» та інших підприємств, де поголів'я птиці не перевищує 3-7 сотень голів. А кількість пропонованої продукції (яєць) сягає не більше як 1 - 2 тис. на місяць. Найбільшим перепелиним птахогосподарством в області вважається НВП ТОВ «Еко - центр», яке знаходиться в с. В. Чернетчина, Сумського району, з загальною кількістю поголів'я у кілька тисяч голів.

Регіоном - лідером щодо виробництва продукції перепелівництва серед інших регіонів, безперечно, є Київська область. Загальна кількість поголів'я в області складає понад 170 тис., з них в приватному секторі – від 30 до 50 тис. голів. Саме тут знаходяться найбільші перепелині господарства. Відомо п'ять потужних птахогосподарств в Київській області, які спеціалізуються на виробництві яєць і м'яса перепелів. А саме, у птахопідприємстві ФГ «Волосожар» Обухівського району утримується більш 11 тис. голів перепелів, 70 тис. голів - у ПП «Концерн-СВК» Баришівського району, у ФГ «Повіт-Агро» Білоцерківського району – 20 тис. голів, у ТОВ «Агрокомплекс» - біля 30 тис. голів та ТОВ «Агросоюз Фенікс» Макарівського району – понад 70 тис. голів.

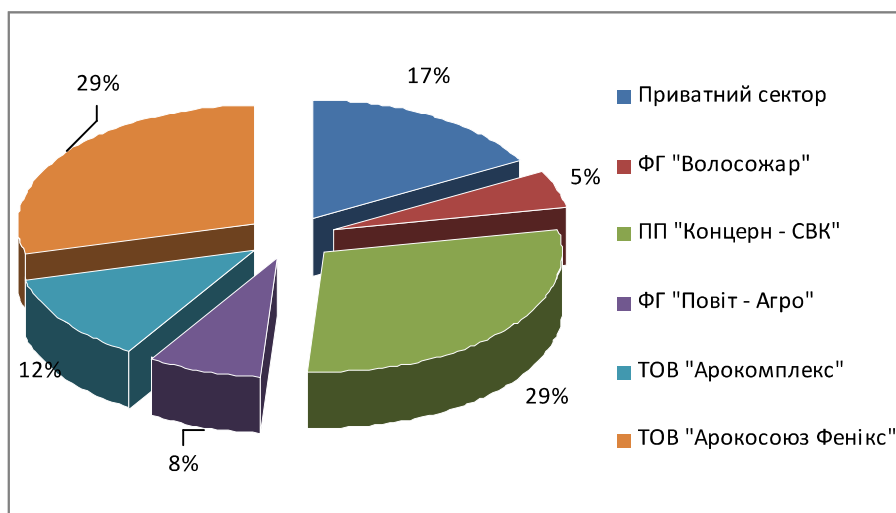

Рис. 1. Питома вага підприємств, що здійснюють виробництво та переробку м'яса перепелів в Київській області

Як видно з рис. 1, по 29 % від загальної кількості поголів'я в Київській області займають ТОВ «Агросоюз Фенікс» та ПП «Концерн - СВК». 12 % припадає на ТОВ «Агрокомплекс», 8 % від загальної кількості – ФГ «Повіт-Агро» та 5 % - ФГ «Волосожар». Досить значний процент, а саме 17 %, припадає на долю приватного сектору Київської області.

В порівняльному аспекті слід зазначити, що в Росії, наприклад, найбільшою перепелиною фабрикою є воронезька «Интерптица», де одно-

часно утримується 180 тисяч несучок. Всі інші виробники помітно відстають. Так в с. Ржавки птахогосподарство з 25-тисячним поголів'ям, ферма «Зоомир» у Ярославській області, де 30 тисяч птахів щодня дають до дев'яти тисяч яєць [11].

Відомо, що в 2011 році було отримано близько 15 млн. штук яєць в птахогосподарствах Київської області і більше 3 млн. штук – в приватному секторі, в тому числі в птахогосподарствах Макарівського району – 10 млн. штук, Білоцерків-

ському та Обухівському районах – по 2 млн. штук яєць, Баширівському районі – 1 млн. штук перепелиних яєць.

А, наприклад, в Росії щодня виробляється 350 тисяч перепелиних яєць, тоді як у Японії - 7 мільйонів, а в Китаї - 70 мільйонів [7].

Отже, Україна помітно менше забезпечена продуктами перепелівництва у порівнянні з іншими країнами. Шлях розвитку даної галузі був досить тяжким.

Пік кількості поголів'я птиці цієї групи припав на 1989 -1990 роки, коли ця цифра складала 45 тис. голів (без урахування поголів'я, що вирощувалось у приватному секторі). Пізніше ця цифра зменшилась аж до 15 тисяч в 1997 році. І лише останніми роками поголів'я вирощуваних перепелів почало зростати. З огляду на це, перепелівництво в Україні має досить помітну тенденцію до

розвитку.

Ефективний розвиток галузі навряд чи можливий без підтримки з боку держави і без налагодження надійних ринків збуту продукції. Інтенсивне збільшення кількості перепелиних господарств не є вирішенням проблеми. Лише розробка державних програм, направлених на популяризацію продуктів перепелівництва дозволить розширити виробництво.

ВИСНОВКИ

1. Ринок перепелиних продуктів (яйця та м'ясо) в Україні далекий від насиченості і заповнений на даний момент приблизно на 25 %.

2. Потужні підприємства України з вирощування перепелів зосереджені в Київській області, загальна кількість поголів'я в області складає понад 170 тис., з них в приватному секторі – від 30 до 50 тис. голів.

Література

1. Бородай В. П., Мельник В. В., Базиволяк С. М. Виробництво продукції перепелівництва. / Сучасне птахівництво. – 2007. № 3-4. – С. 37-38, 41-44.
2. Велика користь від меленького яйця / ПетроОсипенко // Агробізнес сьогодні. - 2009. - № 17. - С. 32-35.
3. Виробництво продукції перепелівництва / В. П. Бородай // Сучасне птахівництво. - 2007. - № 5/6. - С. 37-38.
4. Вирощування перепілки – не просто цікава, а і прибуткова справа / Чайковська Т. // Ефективне птахівництво – 2011. № 10 (82). – С. 32-34.
5. Коваленко Б. В. Домашня перепелина ферма. Разведение, содержание, болезни. – Ростов-на-Дону: Фенікс, 2005. – 304 с.
6. Кочетова З. І., Беляков Л. С., Филоненко В. І. Ченкова А. І. Разведение и содержание перепелов. ВНИТИП. – Сергієв Посад. – 2006. – 83 с.
7. Панікар І. І. Перспектива розвитку перепелівництва і напрями наукових розробок в Україні і світі / І.І. Панікар // Ветеринарна медицини: Міжвід. Темат. Наук. Зб. – X, 2002. – Вип. 80. – С. 479-481.
8. Перепелівництво в Україні / Жеребов М. Є. // Ефективне птахівництво – 2011. № 8 (80).
9. Перепелівництво Київської області / Жеребов М. Є., Бородай В. П // Сучасне птахівництво – 2011. № 7-8.- С.8-9.
10. Перепіл..., перепілочка! / Т. Атамась // Сучасне птахівництво. – 2004. № 8. - С. 9-13.
11. Перепеловодство: проблемы или выгоды / Є. Ленц // Ефективне птахівництво. - 2007. - № 1. - С. 38-41.
12. Продуктивні якості перепелів за різних рівнів обмінної енергії та протеїну в раціоні / І.І. Ібатулін, В. Д. Столюк, Н. М. Слободянюк // Сучасне птахівництво. – 2004. - № 2. – С. 14-16.

В статье представлены данные относительно регионального расположения предприятий, которые занимаются производством и переработкой мяса перепелов в Украине, а также их количества в пределах одной административной единицы (области). Представлены также данные относительно сравнительной характеристики показателей качества куриных и перепелиных яиц.

In the article presentation given in relation to the regional location of enterprises which are engaged in production and processing of meat of quail in Ukraine and their amount within the limits of one administrative unit (to the region). Given in relation to comparative description of indexes of quality of chicken and quail eggs.

Дата надходження до редакції: 12.12.2011 р.

Рецензент: д.вет.н., професор М.Д.Камбур